

Z Á P I S

z jednání Pracovní skupiny k veřejným sbírkám

dne 31. března 2021

formou online jednání

Přítomni: Deverová, L.; Fungačová, H.; Gomba, P.; Gregor, J.; Hejna, L.; Chaloupková, A.; Illetšková, M.; McGehee, A.; Mlsnová Bryxová, L. (host); Nebuželská, M.; Nováková, V. (host); Procházka, D.; Plecháčková, T. (host); Střechová, P.; Svobodová, H.; Šedivý, M.; Šplíchalová, K. (pouze na úvodní část jednání); Volná, H.; Výmolová, P.

Omluveni: Horký, Č.; Ronovská, K.; Švejcárová, J.

Jednání Pracovní skupiny k veřejným sbírkám při Výboru pro legislativu a financování Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (dále jen „PS k veřejným sbírkám“) řídil předseda pracovní skupiny M. Šedivý.

Program jednání:

- 1. Zahájení a schválení programu, přivítání hostů**
- 2. Kontrola plnění úkolů z minulého jednání (10. února 2021)**
- 3. Shrnutí vznesených připomínek k zápisu z minulého jednání**
- 4. Definice veřejné prospěšného účelu – současný stav, problémy, návrhy pro budoucí úpravu**
- 5. Různé**

Ad 1) Zahájení a schválení programu, přivítání hostů

Jednání pracovní skupiny zahájil její předseda M. Šedivý, který přivítal přítomné členky, členy a hosty. Seznámil je s programem jednání. Program jednání byl jednomyslně schválen.

M. Šedivý představil přítomné hosty, kterými byli: Mgr. Lucie Mlsnová Bryxová - vedoucí oddělení občanskosprávního, Odboru všeobecné správy MV; Zdeňka Jonáková - Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR, od září 2020 má přímo na starosti vyřizování žádostí o stanovisko MZV ke sbírkám, jejichž výtěžek bude použit v zahraničí; za KÚ Pardubického kraje se účastnila i Bc. Věra Nováková, která sbírky za Pardubický kraj povoluje; Taťána Plecháčková - ředitelka Nadace rozvoje občanské společnosti realizující sbírkový projekt Pomozte dětem.

M. Šedivý poté oznámil změnu ve složení pracovní skupiny, kdy na členství rezignoval z časových důvodů Mgr. Jiří Kocourek - manažer Nadace Komerční banky, a.s. – Jistota.

Ad 2) Kontrola plnění úkolů z minulého jednání (10. února 2020)

H. Fungačová zrekapitulovala úkol z minulého jednání: *Členové a hosté budou v mezidobí požádání o písemné vyplnění Formuláře týkající se § 1 ZVS, který byl rozeslán spolu se zápisem.* Úkol byl splněn. Vyplněné formuláře zaslalo 7 osob. Kompilát formulářů a závěru z jednání ze dne 10. února 2021, členům/členkám také právní analýza Nadace Via, byly rozeslány dne 25. března 2021 jako podklad dnešního jednání. Po obsahové stránce budou materiály diskutovány v dalších bodech jednání.

Ad 3) Shrnutí vznesených připomínek k zápisu z minulého jednání

H. Fungačová podala informace o dodatečně zaslaném stanovisku MF ke komentáři M. Nebuželské k povinnosti evidence při prodeji předmětů a vstupenek v rámci sbírky. Za předpokladu, že rozdíl mezi cenou výrobku a příspěvkem do veřejné sbírky nezahrnuje pouze prostředky na pokrytí nákladů na prodej těchto předmětů a vstupenek, ale obsahuje navíc také plánovaný zisk, platba, kterou poplatník od zákazníka obdrží, by zakládala tomuto poplatníkovi rozhodný příjem a vztahovala by se na poplatníka evidenční povinnost podle zákona č. 112/2016 Sb.

M. Nebuželská k tomu uvedla, že stanovisko MF je správné, jen není v praxi nikdy použitelné. NNO ve veřejné sbírce mimo příspěvek do sbírky neplánují zisk. Standardně NNO spočítá svoje náklady a podle toho stanoví cenu předmětu. NNO celý rozdíl mezi náklady a tržbou vloží jako příspěvek do sbírky a tedy rozdíl mezi cenou a příspěvkem vždy pokrývá jen náklady. Pokud by NNO vykazovala zisk, musela by ho danit a zahrnovat do obratu pro DPH atd. NNO ho proto raději celý vloží vždy do sbírky. V praxi se dějí spíše opačné případy, kdy rozdíl mezi cenou a příspěvkem nepokrývá ani zdaleka náklady. Z vyjádření MF lze tak usuzovat, že tím bylo potvrzeno, že pokud tedy žádný zisk v rozdílu mezi cenou a příspěvkem NNO neplánuje, tak prodej v rámci veřejné sbírky EET nepodléhá.

H. Fungačová uvedla, že podklad pro jednání pracovní skupiny k veřejným sbírkám za MF bude doplněn o dodatečně zaslané stanovisko MF a komentář M. Nebuželské a rozeslán spolu se zápisem.

H. Fungačová dále uvedla, že komentáře/dotazy k zápisu z minulého jednání zaslalo celkem 5 osob. Některé měly podobu pouze upřesňujících formulací, jiné formu dotazů, obav či se jednalo o nesouhlasné komentáře. H. Fungačová zdůraznila, že zápis má sloužit k zaznamenání průběhu jednání pracovní skupiny. Nejde o stanovisko celé pracovní skupiny, proto obsah zápisu není k další diskusi, pouze k upřesnění případných nesprávně zaznamenaných vyjádření. V případě, že s nějakými tvrzeními člen/-ka nesouhlasí nebo žádá od autora upřesnění či vysvětlení, je na to prostor v rámci jednání. Naopak je důležité se věnovat Formuláři, který má ambici zaznamenat stanovisko pracovní skupiny, případně různé variantní návrhy.

Vzhledem k opakujícím se dotazům k praxi MHMP byla H. Svobodová vyzvána k upřesnění. H. Svobodová uvedla, že v případě sbírek konaných hl. m. Prahou neuzavírá hl. m. Praha na základě názoru MV a stanoviska odboru legislativního a právního MHMP s příspěvateli darovací smlouvy. Za účelem uplatnění nároku na snížení základu daně z příjmů vydává příspěvatelům potvrzení o příspěvku do veřejné sbírky. Zákon o daních z příjmů nespojuje snížení daňového základu s darem, ale s bezúplatným plněním, kterým může být i příspěvek do veřejné sbírky.

M. Nebuželská doplnila, že i v případě darů nejsou darovací smlouvy podle občanského zákoníku povinné. Nemusí se uzavírat u ničeho kromě převádění nemovitosti nebo auta, které jsou v registru. Darovací smlouva obecně je dobrovolná záležitost a není ji potřeba uzavírat. Definici daru podle občanského zákoníku (§ 2055) příspěvek do sbírky určitě splňuje. Definice říká, že „*Darovací smlouvou dárce bezplatně převádí vlastnické právo k věci (to mohou být i peníze) nebo se zavazuje obdarovanému věc bezplatně převést do vlastnictví a obdarovaný dar nebo nabídku přijímá.*“ Dále uvedla, že darovací smlouva je uzavřena tzv. automaticky, tj. ústně, když osoba udělá akt. Darovací smlouva platí a je irelevantní, pokud se nedělá písemně. Z pohledu zákona o daních z příjmů se nepoužívá pojem dar ale bezúplatné plnění, což musí splnit podmínku „něco za nic“, kdy jedna strana něco daruje a druhá strana to přijme a nic za to neposkytne, což je jediný parametr. Podle M. Nebuželské je proto v pořádku, jestli se vystaví potvrzení nebo uzavře darovací smlouva či něco jiného. Pokyn GFŘ D-22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů upravuje, co musí poplatník předložit, aby mohl prokázat snížení základu daně. Nehovoří o darovací smlouvě ani o potvrzení, ale o dokladu. Poplatník musí disponovat dokladem, že poskytl dar a že ho přijímající organizace využije na příslušné účely.

L. Hejna doplnil příklad z praxe. V okamžiku, kdy se do sbírky zapojí firma tak často potřebuje nějaký doklad, který bude moci předat svému finančnímu oddělení, které na jeho základě dar, resp. příspěvek do sbírky, vyplatí. Organizace se proto vystavení darovací smlouvy, která říká, že bude dar potažmo příspěvek do sbírky zaslán, nevyhne.

H. Fungačová vstup uzavřela výzvou na autory připomínek k případnému vyjádření, na což reagovala P. Gomba se dvěma připomínkami. Uvedla, že i přesto, že zápis je záznam průběhu jednání, tak zde některé věci zaznamenány nejsou, konkrétně její poznámka, že veřejný zájem na úpravě konání veřejných sbírek je analogie k ochraně spotřebitele. Na doplnění do zápisu však P. Gomba dle svých slov netrvala. Na druhou stranu jsou v zápisu definovány určité závěry a je otázkou, zda jsou to závěry, na kterých se shodnou všichni členové pracovní skupiny, např. závěr „je nutno zvýraznit soukromou povahu veřejných sbírek“. Je to názor, který zde zaznívá, ale hlasování neproběhlo. Pozitivně vnímá přítomnost Mgr. Lucie Mlsnové Bryxové, jelikož vyjádření MV k zápisu P. Gomba považuje za poměrně nekompromisní. V závěru se dotázala ostatních členů, zda pracovní skupina přehodnotí svůj postup, když MV odmítá připomínkování Příručky a jeden ze závěrů minulého jednání je „pokud z diskuse vzejdou konkrétní připomínky k Příručce, budou předány MV“.

M. Šedivý reagoval na komentáře P. Gomby a vyjádřil názor, že na začátku je potřeba věci řádně prodiskutovat. Je zřejmé, že diskuse bude náročná. Z tohoto důvodu zatím neexistuje jednotné stanovisko. S ohledem na názorovou rozdílnost není dle něj zcela vhodné o věcech hlasovat, jelikož by byla vždy část členů, která by se stanoviskem nebyla ztotožněná. Ambicí není se dopracovat k jednomu stanovisku, ale v případě potřeby do materiálu uvést všechno zásadní. M. Šedivý dále vyjádřil názor, že s takto zásadním rozporem/připomínkami MV nelze v práci skupiny pokračovat a je nutné je vypořádat a předal slovo Mgr. Lucii Mlsnové Bryxové z MV.

Před vstupem L. Mlsnové Bryxové se slova ujala P. Střechová, která uvedla, že se minulého jednání z důvodu nemoci nemohla účastnit, proto připomínky k zápisu brala jako možnost se k průběhu minulého jednání vyjádřit.

L. Mlsnová Bryxová v reakci na vyjádření P. Gomby k připomínkování Příručky uvedla, že MV se k tomuto v minulosti vyjadřovalo mnohokrát, například prostřednictvím bývalého náměstka paní profesorce Válkové a několikrát zdůraznilo, že se jedná o pomocný metodický materiál určený podřízeným správním orgánům, do něhož není možné vstupovat komentáři jednotlivých NNO. Nejedná se o materiál veřejné povahy. L. Mlsnová Bryxová by preferovala se od Příručky posunout k věcné diskusi o novele zákona. Dále uvedla, že MV zpracovalo dotazník pro podřízené správní orgány, zda mají připomínky k Příručce. Dle jejích slov se MV setkala s pozitivním ohlasem a zásadní připomínky nezazněly.

M. Šedivý doplnil, že Příručka vznikla po cca 11 letech a krajší úředníci jsou tak možná rádi, že mají k dispozici materiál, podle kterého mohou postupovat. Na druhou stranu Příručka dle jeho názoru nyní vnesla do praxe nové věci, proto se z toho stalo živé téma. Je tak možné, že se k Příručce bude pracovní skupina obracet, když bude hodnotit současný stav a výhled do budoucnosti.

L. Mlsnová Bryxová souhlasila, že některé věci, které tam zaznívají, jsou přežitě. Preferuje však směřovat úsilí k novele a Příručka může být upravena, v případě potřeby, až poté. Vyjádřila přání, aby diskuse v rámci skupiny byla více konstruktivní a směřovala k tomu, co je potřeba novelizovat a jakým způsobem k novele přistoupit.

M. Šedivý vyjádřil s tímto návrhem souhlas a otázal se, zda na MV vzniká také pracovní skupina k veřejným sbírkám, jak bylo původně plánováno. Na únorovém zasedání RVNNO zazněl návrh na integraci zástupců této skupiny do skupiny MV.

L. Mlsnová Bryxová potvrdila vznik pracovní skupiny na MV, která v současné době má již téměř kompletní sestavu. Uvedla, že v nejbližších dnech bude vypraven dopis paní profesorce Válkové s žádostí o nominaci zástupce člena této pracovní skupiny do skupiny MV. K tomuto tématu se pracovní skupina vrátila i v dalším průběhu jednání, kdy M. Šedivý vnesl požadavek, zda by ve skupině MV mohli být 3 zástupci této pracovní skupiny, a to 1 osoba jako zástupce neziskového sektoru, 1 osoba věnující se daním a účetnictví z pohledu NNO a 1 osoba – právník.

L. Mlsnová Bryxová uvedla, že dvoukolejnost není zcela vhodná a preferuje fungování pracovní skupiny na MV s účastí NNO (potvrzena účast J. Kamenického z Člověka v tísní a zástupkyně organizace Rolnička). Dalšími členy pracovní skupiny MV jsou zástupci legislativního odboru MV, kteří budou navrhované úpravy převádět do paragrafovaného znění, zástupce Královehradeckého kraje a MHMP. Počítáno je s oslovením H. Válkové, aby nominovala zástupce za Úřad vlády, resp. osobu z této pracovní skupiny. K požadavku na jmenování tří členů této pracovní skupiny do skupiny MV se L. Mlsnová Bryxová vyjádřila pozitivně.

A. McGehee se vyjádřila k dvoukolejnosti, resp. fungování této pracovní skupiny. V rámci Strategického materiálu vůči NNO platným na dalších deset let je ukotveno opatření, jehož obsahem je činnost této pracovní skupiny včetně zpracování podnětu pro pracovní skupinu MV, vyhodnocení stávající praxe zákona a Příručky a navržení vhodných řešení pro nový zákon. Vzhledem k proběhlému poměrně komplexnímu připomínkování ze strany Pracovní skupiny pro tvorbu Strategie, členů RVNNO a veřejnosti je dle jejího názoru nutné budoucnost této pracovní skupiny ještě prodiskutovat. Tato pracovní skupina je ze strany sekretariátu RVNNO vnímána jako smysluplná, jako zajímavé fórum zkušených expertů na téma veřejné sbírky schopné posbírat různorodé pohledy. Potvrdila, že s MV bude sekretariát RVNNO komunikovat a domluví se na dalším postupu.

I přes případnou dvoukolejnost se, dle slov L. Mlsnové Bryxové, vzájemná spolupráce jeví jako možná a smysluplná. Souhlasila s návrhem M. Šedivého, že tato pracovní skupina může do pracovní skupiny MV přinášet podněty pro projednání.

M. Šedivý poté otevřel diskusi k zásadním připomínkám ze strany MV, které vneslo, z důvodu absence na minulém jednání, dodatečně k zaslánému návrhu zápisu. Zásadní připomínky byly k anonymitě a neanonymitě dárců a k soukromoprávnímu charakteru veřejných sbírek.

P. Střechová vysvětlila postoj MV. Zákon upravuje možnost přispět na veřejně prospěšný účel, tudíž MV uvádí, že se nepostupuje podle předpisů soukromého práva, ale postupuje se podle zákona o veřejných sbírkách, kdy občanský zákoník do této oblasti svým způsobem nezasahuje.

M. Šedivý se dotázal, zda toto stanovisko vychází z nějakého právního rozboru. Většinové hledisko pracovní skupiny je takové, že se jedná o finanční prostředky od soukromých dárců, tj. prostředky mají soukromoprávní povahu.

P. Střechová uvedla, že MV zastává názor, že na to nelze pohlížet jako na dary od soukromých dárců. Je si vědomo, že právnické osoby mohou přijímat dary, ale veřejné sbírky jsou vnímány jako další způsob získávání prostředků.

J. Gregor doplnil vyjádření M. Šedivého, že prostředky jsou nejenom od soukromých dárců/osob, ale i pro soukromé subjekty.

Se stanoviskem MV vyjádřila nesouhlas také L. Deverová. Podle ní nelze říci, že když vložíme prostředky do veřejné sbírky, tak se tyto prostředky stávají veřejnými prostředky, že mají stejný charakter jako dotace, což jsou veřejné prostředky. Prostředky ve veřejné sbírce jsou dle jejího názoru stále soukromé prostředky používané soukromými subjekty, kterým sbírka slouží. Smyslem veřejné sbírky je z hlediska veřejné moci zajistit kontrolu využití anonymních prostředků ke stanovenému účelu.

J. Gregor doplnil, že přesto, že se nyní bavíme o darování od soukromých osob do veřejných sbírek, tak Příručka darování od soukromých osob jako celek zařadila pod režim veřejných sbírek.

M. Šedivý souhlasil s P. Střechovou, že hlediska pracovní skupiny a MV na povahu finančních prostředků do sbírky nadále zůstávají diametrálně odlišná. M. Šedivý dodal, že záměrem zákona, což dokládají i právní rozbor, je uchránit anonymní dárce, kteří poskytují příspěvky a nemají možnost zkontrolovat, jak je s těmito prostředky naloženo. V té chvíli nastupuje kontrola státu, která zaručuje, že finance budou využity, jak mají. Dle jeho názoru si je však většina lidí vědoma, komu dává, má na to potvrzení a má možnost si zkontrolovat využití prostředků. U těchto neanonymních dárců by stát kontrolu provádět nemusel.

P. Střechová uvedla, že prezentovaný pohled MV není nový, v minulosti to bylo vykládáno tak, že se nejedná o dar podle občanského zákoníku. Souhlasila, že věta o kontrole, kterou zmínil M. Šedivý

v Příručce je. Dle jejích slov MV trvá na tom, že pokud lidé poskytnou příspěvek do veřejné sbírky, tak to podléhá kontrole státu. A netýká se to pouze anonymních dárců, jelikož by se většinou jednalo o dar a jen ve výjimečných případech o příspěvek do veřejné sbírky.

L. Hejna uvedl, že touto diskusí se pracovní skupina dostává opět na začátek, tj. k otázce, kdy je veřejná sbírka nutná a kdy nikoliv. Uvedl, že rozumí, že pokud se jedná o prostředky z veřejné sbírky, tak je na ně aplikován pohled veřejné sbírky, ale položil otázku, zda neanonymní soukromé prostředky musí být v režimu veřejné sbírky. Příručka říká, že individuální fundraising rovná se veřejná sbírka.

Podle P. Střečové se jedná o širší výklad, který z Příručky přímo nevyplývá, ale záleží na formulaci/charakteru výzvy. V souladu s informacemi v Příručce, pokud právnická osoba vybírá prostředky na činnost bez další konkretizace, tak se automaticky nemusí jednat o veřejnou sbírku. Pokud je ovšem výzva specifikována, např. na podporu polohovací postele pro Aničku, v tomto případě se o sbírku podléhající zákonu jedná.

Dle M. Nebuželské je nutné si vyjasnit, k čemu má sbírka sloužit. Z vyjádření MV vyplynulo, že pokud organizace sbírá na činnost obecně, tak to zákonu nepodléhá, pokud je účel konkretizován, tak ano. Ale je nutné vzít v potaz, že každá NNO je zřízena za určitým účelem, který je neziskový a definovaný v zakladacím dokumentu. Pokud NNO vybírá na činnost, tak v podstatě vybírá na účel. A zde tedy není jasný rozdíl mezi tím, pokud bude činností NNO vzdělávání obecně nebo vzdělávání sociálně slabších dětí a NNO na to bude vybírat jako na činnost anebo bude NNO provozovat sbírku na vzdělávání sociálně slabších dětí. Toto je stejné a v realitě hranice, kterou zmínila P. Střečová, není. Je tak nutno si vyjasnit, k čemu veřejná sbírka slouží a pro koho je potřeba.

P. Střečová shrnula stanovisko MV s tím, že veřejná sbírka slouží jako další zdroj financování na veřejně prospěšný účel. Zákon je postaven na konkretizaci veřejně prospěšného účelu. Pokud NNO vybírá finanční prostředky, je to vždy na činnost, na účel, pro který byla vytvořena. V tomto případě dle názoru MV by tyto finanční prostředky měla NNO použít pouze na tento účel a nikoliv na nájem prostor, energie apod. Při specifikaci sbírky má však NNO možnost si vedle činnosti, kterou vyvíjí, specifikovat, že prostředky bude používat i na provoz.

M. Šedivý reagoval, že obdobná diskuse proběhla již v roce 2019 a jejím závěrem bylo, že pokud bude mít např. hospic pobytové zařízení a bude klientům svítit, je to součást jeho poslání/služby, kterou poskytuje. V tomto byl konsensus i s krajskými úředníky, že tyto náklady do sbírky patří.

J. Gregor vyjádřil nesouhlas s tím, že k dosahování účelu, ke kterému byla NNO založena nepatří to, že v ní pracují lidé a ti sedí v nějaké kanceláři. Co se týče účelu, výše zmíněné – nutnost konkretizace účelu sbírky – je pouze interpretace. Zákon toto nerozvádí a je to otázka metodiky či diskuse. Z jeho pohledu je možné na základě zákonného rámce dát rovnítko, že se jedná o účel, pro který byla NNO založena. Pokud je účel veřejné sbírky něco užšího, J. Gregor se dotázal, jaké jsou pro to argumenty, resp. na základě jakého právního zdůvodnění je to takto vykládáno.

M. Nebuželská vyjádřila souhlas s prezentovaným názorem J. Gregora a M. Šedivého a doplnila pohled na účel z účetního a daňového hlediska. Uvedla, že v předpisech není žádná kategorie provoz a náklady na zaměstnance, nájem, energie jsou k plnění účelu nutné. Dle jejího názoru jsou účetní a daňové předpisy dostatečně přísné a dostatečně obsáhlé na to, aby pro NNO poskytovaly pravidla k tomu, aby k činnosti opravdu vykazala a zaúčtovala pouze náklady, které s činností souvisí (které činnost sama o sobě vyvolala). Pokud např. mimo hospice provozuje NNO i vzdělávací zařízení, v účetnictví musí tyto náklady členit a musí umět prokázat, jak je rozčlenila. V účetnictví je rozdělení účelové a druhové. Druhově to v tomto případě rozdělit nelze, rozdělení je čistě účelové, pokud NNO potřebuje nájem, aby mohla provozovat hospic, je to náklad na účel/na činnost. Dárci podle ní chápou, že bez nájmu se činnost provozovat nedá. Podle jejího názoru dělat nějakou jinou definici toho, co souvisí s účelem nebo s činností, když to účetní a daňové předpisy říkají poměrně jasně, je nadbytečné, resp. to z ničeho jiného nevyplývá, je to opět záležitost volné interpretace.

P. Střečová uvedla, že příklad s hospicem není rozporován. Domnívá se však, že nelze klást rovnítko mezi tím, že i když je NNO založena za nějakým účelem, tak v případě, že chce veřejnou

sbírku, tak nemusí uvádět účel. Dále vyjádřila obavu, pokud se výtěžek sbírky použije nejprve na zajištění „provozu“, jaká částka bude použita na veřejně prospěšný účel.

M. Šedivý uvedl, že je rozdíl mezi provozními a správními náklady. A na výkon správy organizace, výkon správní rady či výboru, která NNO vede a řídí, a na výroční zprávu, by peníze ze sbírky jít neměly.

H. Fungačová a poté i P. Gomba v diskusi upozornily, že v případě sbírek je nutné brát v potaz, že provozovatelem sbírky není jen NNO, ale i obce a komerční subjekty. Dle P. Gomby v současné době je patrný trend, kdy jsou vyhlašovány komerční či polokomerční sbírky a sbírky fyzických osob. Upozornila, že je nutné si mentálně nastavit, že zde organicky vzniká jakási šedá zóna sbírek a diskutovaná problematika se netýká pouze NNO.

M. Šedivý doplnil, že v případě podnikatelského subjektu je nutné, aby prostředky šly opravdu na veřejně prospěšný účel, jelikož podnikatelská činnost nemusí se sbírkou souviset. Ale NNO má veřejně prospěšný účel osvědčený registrační autoritou (soudem). M. Šedivý, J. Gregor a L. Deverová se shodli, že obava MV z toho, že prostředky nebudou využity k veřejně prospěšnému účelu ale jen na „provoz“, se v praxi ukazuje jako spíše hypotetická. Mechanismy např. účetní kontroly jsou dostatečné. Pokud by NNO nevykonávala žádnou činnost a neprodukovala žádný dopad, tak by byla nedůvěryhodná. Porušila by tím své zakládající právní jednání, kde je specifikován účel založení a jeho nenaplnění může vést ke zrušení NNO. Pokud jsou prostředky použity na činnost NNO, je to vždy na veřejně prospěšný účel.

P. Střešková zopakovala stanovisko MV, že NNO mohou získávat dary, což je mimo oblast zájmu MV. V případě veřejných sbírek MV trvá na tom, že je nutné specifikovat veřejně prospěšný účel sbírky, byť jsou NNO založeny za veřejně prospěšným účelem. Účel sbírky je nutný konkretizovat a nelze se odkázat jen na jejich činnost.

Následná diskuse se opět vrátila k nutnosti konkretizace účelu veřejné sbírky. M. Nebuželská poskytla pohled z praxe, kdy nejde o otázku, zda NNO chtějí veřejnou sbírku, ale o to, že chtějí vybírat na činnost. Je tak nutné diskutovat, kdy NNO musí mít veřejnou sbírku. Dle interpretace MV NNO nemusí mít veřejnou sbírku, pokud vybírá na činnost/na obecný účel. M. Nebuželská uvedla zkušenost svých klientů NNO, že z krajů a MHMP mají informace, že v případě vybírání na činnost, se nejedná o veřejnou sbírku, s čímž jsou NNO spokojeny.

L. Hejna poskytl další příklad z praxe, kdy i přesto, že ke všem vybraným prostředkům byly vypracovány darovací smlouvy, tak dle interpretace úřadu je i pro tento případ nutné mít veřejnou sbírku. Dále vyjádřil obavu, že v případě aplikace interpretace MV se NNO mohou znovu dostat do problému, kdy budou s krajskými úřady řešit, zda sbírka měla nebo neměla být vypsána. Tato situace by vedla kolečkem zpět k tomu, co nyní pracovní skupina řeší, jelikož NNO nemůže vybírat na nic jiného než na svou činnost/na to, co má definované v zakládacích dokumentech, v opačném případě, jak již zaznělo, by mohla být zrušena soudem. L. Hejna vyjádřil rozpaky nad odpovědí MV týkající se dvou způsobů, kdy sbírka má být a kdy ne.

J. Gregor potvrdil slova M. Nebuželské. Pokud je účel obecný a přispěvatelé anonymní, tak to dle aktuální praxe veřejná sbírka není. Ale jakmile by se NNO s ohledem na vztahy se svými dárci rozhodla být transparentní a vyhlásila konkrétní účel sbírky a oslovila 10 osob ze své databáze, tak veřejnou sbírku mít musí. To je podle jeho názoru paradoxní situace a jde proti smyslu zákona ochrany anonymních dárců.

M. Šedivý doplnil, že při jednáních, jichž se účastnil, byly sbírky na počátku nástrojem podpory konkrétní osoby/věci. V případě, že MV nadále zastává tento názor a pokud se domluvíme, že veřejná sbírka je nutná pouze v případě konkrétního účelu typu vyhořelý byt pro konkrétní rodinu a není to součástí činnosti, tak si pracovní skupina může ušetřit mnoho času. Dále uvedl přesvědčení, že pokud se vybírá např. na auto a jeho provoz, tak to je ze strany úřadu snadno zkontrolovatelné a může to fungovat. Pokud to bude obecnější účel, nebude to spadat pod režim veřejné sbírky a NNO může vybírat od veřejnosti dary na činnost.

P. Střečová uvedla, že s tímto výkladem by se dalo souhlasit. MV nenutí NNO, aby si zařizovaly veřejnou sbírku, je to pouze další možnost získávání finančních prostředků. L. Mlsnová Bryxová doplnila, že i přesto, že se MV domnívá, že by to takto možné bylo, tak není nyní připraveno tento výklad definitivně odsouhlasit. Je to otázka širší diskuse, která bude vedena v pracovní skupině MV.

A. Chaloupková doplnila, že existují nadační fondy, jejichž účelem je podpora pouze jedné konkrétní osoby a na tento případ by se podle ní nemělo zapomínat. Otázkou tak je, zda by musely či nemusely mít sbírku. Pardubický kraj tyto nadace/nadační fondy do sbírky nenutí, ale pokud ji chtějí, tak ji úřad osvědčí. Otázkou však je, zda je tato praxe správná.

M. Nebuželská souhlasila, že tato poslední připomínka byla velmi trefná. Účel NNO je různý, od širokého po zcela konkrétní. Pokud by NNO nemusely vypisovat veřejnou sbírku na svou činnost, tak by zákon většina NNO nevyužila. Dary jsou i bez něj osvobozeny od daně z příjmů. Stačilo by tak, aby NNO měla správně definovaný účel ve své zakladací listině a říct, že vybírají na činnost. M. Nebuželská však uvedla, že se domnívala, že zde existuje povinnost sbírku vypsát.

M. Šedivý doplnil, že z výkladu se zdá, že NNO, které aktuálně sbírají na činnost a mají povolenou veřejnou sbírku, tak ji mohou ukončit a sbírat na činnost mimo režim veřejné sbírky. V praxi nyní úřady oslovují NNO s tím, že pokud sbírají na činnost, tak si musí registrovat veřejnou sbírku. Jako závěr dnešního jednání navrhl uvést výklad MV s tím, že je to rozhodnutí NNO, a že je sbírka nutná, pokud se sbírá na konkrétní účel.

Dle P. Střečové tento návrh na závěr dnešního jednání, zmíněný M. Šedivým, vyplývá přímo z Příručky.

V. Nováková uvedla příklad z praxe Pardubického kraje. Úřad nemá kapacitu, aby aktivně vyhledával, zda mají všechny právnické osoby vypsání sbírky dle zákona. Na dotazy odpovídají následovně: pokud NNO sbírá na provoz (energie, projektový manažer), tj. náklady, které nelze pokrýt veřejnou sbírkou, tak to v režimu veřejné sbírky být nemusí. Organizace, jež se starají o opuštěné kočky a psi, většinou aplikují kombinaci – na webových stránkách mají bankovní účet s možností veřejnosti přispět na provoz, a vypsání veřejnou sbírku např. na krmivo.

M. Nebuželská vznesla prosbu o zpracování výše zmíněného stanoviska MV písemně s ohledem na komunikaci tohoto výkladu NNO. Dle jejího názoru tato dobrovolnost mít sbírku či nikoliv pro NNO z Příručky nevyplývá.

P. Střečová vyjádřila názor, že toto nelze takto paušalizovat, resp. postihnout všechny případy a je nutné to posuzovat případ od případu. Pokud NNO bude sbírat na konkrétní účel, její jednání tak bude naplňovat podmínky dle zákona.

Na toto konto se opět rozvinula diskuse ohledně příkladů definování veřejně prospěšného účelu, tak jak jsou uvedeny v Příručce na str. 2 či jak je lze uvést na webové stránky v praxi (konkrétní příklad poskytla M. Nebuželská).

M. Illetšková uvedla, že NNO, již zastupuje, se do režimu veřejných sbírek cítí být tlačena. Uvítala by stanovisko, které tu bylo ze strany MV deklarováno, tj. že není nutné vyhledávat veřejnou sbírku, pokud NNO sbírá na činnost, v písemné podobě.

D. Procházka vyjádřil nepochopení, proč provoz NNO není brán jako veřejně prospěšný účel. A vznesl dotaz adresovaný MV, pokud by na platformě byla zveřejněna výzva na provoz např. organizace Dobrý Anděl, zda by se měla vést mimo režim veřejných sbírek.

Diskuse ukázala, že výklady příkladů z praxe jsou nejednoznačné. Dle vyjádření MV záleží na charakteru výzvy. Pokud se na webové stránky uvede bankovní účet doprovázený slovy „podpořte nás“ bez dalšího, nenaplnuje to znaky veřejné sbírky. V případě, že výzva zní „podpořte nás, peníze půjdou na pomoc nezaměstnaným lidem“ (účel organizace) naplňuje to znaky zákona a NNO musí o sbírku požádat. Konkrétní posouzení přísluší příslušnému krajskému úřadu.

L. Hejna vyjádřil nesouhlas se stanoviskem MV, že je důležitý charakter výzvy. Pokud je potřeba mít na účel organizace veřejnou sbírku, zákon stanoví, že na administrativní náklady lze použít pouze 5

% z celkového hrubého výtěžku za dobu, po kterou byla sbírka konána (§ 23 odst. 2 ZVS). To je, dle jeho názoru, na tyto náklady (ať jsou nazývány jako administrativní, správní, provozní) nereálné.

T. Plecháčková uvedla konkrétní příklad, kdy proběhla snaha o rozšíření účelu sbírky Pomozte dětem spojená se zahrnutím celoročních nákladů spojených s provozováním sbírky, jelikož pořadatel nebyl schopen s 5 % pokrýt náklady na konání sbírky. Byť to bylo definováno konkrétně, nebylo to ze strany MHMP schváleno. Na dotaz, jak v tomto případě postupovat ji P. Střečová odkázala na znění stanoviska MV vydaného k tomuto konkrétnímu případu. Na dotaz týkající se povinnosti mít veřejnou sbírku, pokud má organizace na webových stránkách číslo bankovního účtu a odkaz na poslání/účel, MV uvedlo, že pokud je zde odkaz bez dalšího upřesnění, veřejná sbírka není třeba. Na projekt Pomozte dětem je naopak sbírka zcela na místě.

J. Gregor se domnívá, že tyto nejasnosti s interpretací způsobila právě Příručka. Pokud ani na základě této diskuse nevyplývá jednoznačná odpověď, je to právě tento problém, který je potřeba v novele zákona řešit. Dále uvedl situaci z praxe, kdy jsou organizace posílány do správních řízení, nikoliv z důvodu konkrétního či obecného účelu, ale na základě faktu, že odeslali dopis s žádostí o dar či na základě zjištění jejich registrace na darovacím portálu. Zdá se tak, že krajské úřady rozhodují na základě něčeho jiného než na základě účelu.

M. Šedivý se vrátil k nejasnosti v rozhodování jednotlivých úřadů. Ideální stav by byl, kdyby organizace na podanou žádost o registraci sbírky získala ve všech krajích totožné odpovědi, a to na základě jasného systému posuzování/jasných kritérií a nikoliv na základě pocitů/subjektivního rozhodnutí, což, jak se zdá, se aktuálně v praxi děje.

P. Střečová s tímto tvrzením vyjádřila nesouhlas. Příručka dle jejích slov uvádí, že záleží na zvážení každého úředníka, resp. příslušného správního orgánu dle konkrétních okolností. Úředník se dle jejího mínění neřídí svým vnitřním pocitem ale podmínkami dle zákona.

M. Nebuželská opětovně deklarovala nutnost vyjasnění situace pro NNO a jasné určení toho, který účel už je dost konkrétní, aby to byl účel pro sbírku, a který účel není dostatečně konkrétní a je to důvod, proto sbírku nemít. Postavit povinnost na základě toho, jak na webových stránkách NNO popíše svou činnost či zda si potencionální dárce „vypátrá“ účel organizace sám je dle jejího názoru irelevantní a v praxi nepoužitelné, účel existuje tak jako tak. Zákon musí mít jasnou vypovídající schopnost.

V. Nováková uvedla další příklad z praxe krajského úředníka. Byť úřad chápe, že bez účetní a obdobných nákladů (energie, projektový manažer) NNO nemůže svůj účel plnit, tak tyto náklady nejsou považovány za veřejně prospěšné. Naopak činnost sociálního pracovníka jezdící pomáhat do rodin naplňuje veřejnou prospěšnost a na jeho mzdu je možno uspořádat veřejnou sbírku. U komerčních subjektů a jejich deklarovaného veřejně prospěšného účelu sbírky v praxi problém podle ní nenaává. Problém nastává u NNO a nadací, které podporují jedinou osobu a nemají jiné financování než veřejné sbírky. A zde vyvstává otázka, zda tyto organizace nutit do režimu veřejných sbírek. Zdá se, že ano – oslovují předem neurčitý okruh přispěvatelů na předem definovaný účel - pomoc konkrétnímu dítěti. A mají zákonnou povinnost vést účetnictví a audity.

J. Gregor opětovně upozornil, že kritérium konkrétnosti účelu zákon neuvádí. Jediný právní rámec, který je pro pořádání veřejných sbírek, není Příručka ani žádné jiné metodiky, ale ZVS. Podotkl, že zákon slovo „konkrétní“ neuvádí a vnesl dotaz, z čeho povinnost konkrétnosti tedy vyplývá. Pracovní skupina by se podle jeho názoru neměla věnovat pouze účelu ale i dalším v zákoně uvedeným kritériím jako je předem neurčený okruh přispěvatelů.

L. Mlsnová Bryxová se na závěr jednání opětovně vrátila k dvoukolejnosti pracovních skupin. Pokud by zůstaly zachovány obě pracovní skupiny, na což není nahlíženo jako na problém, je podle ní vhodné, aby zástupci této skupiny o přijatých závěrech informovali pracovní skupinu MV. A z logiky věci tak již není nutný zástupce MV v této pracovní skupině, naopak jako vhodné se jeví vést diskusi mezi NNO.

Ad 4) Definice veřejné prospěšného účelu – současný stav, problémy, návrhy pro budoucí úpravu

Tohoto bodu se do určité míry dotkla diskuse v rámci předchozího bodu. Jako samostatný bod projednáván nebyl.

Závěr: Sekretariát RVNNO s MV nastaví efektivní vzájemnou komunikaci mezi svými pracovními skupinami. Zástupci této pracovní skupiny by měly do pracovní skupiny MV přenášet návrhy a doporučení formulovaná touto pracovní skupinou. Sekretariát RVNNO s MV vyřeší z formálního hlediska jmenování 3 osob z této pracovní skupiny do pracovní skupiny MV.

Termín příštího jednání je závislý na vládních opatřeních. Pravděpodobně na přelomu dubna a května 2021, avizován bude alespoň 14 dní dopředu. Zájmem je osobní setkání. Na jednání pracovní skupiny je možno přizvat i hosty, ale nutné je nahlásit předem.

Ing. M. Šedivý, v. r.
předseda Pracovní skupiny k veřejným sbírkám
Výboru pro legislativu a financování
Rady vlády pro nestátní neziskové organizace

Přílohy:

Aktualizovaný podklad pro jednání pracovní skupiny k veřejným sbírkám za Ministerstvo financí.